

Válasszunk most egy másik jelentős írót, Szekfü kortársát, a nála öt évvel idősebb Krúdy Gyulát, azt a vidéki gentry-családból származó írót, akinek gyermekkorában mindazt át kellett élnie, amit Szekfü e kor középosztályáról ír és megállapít – és akit ma is érvényes korrajzolóknak ismerünk, Szekfüék nemzedékére viszont kevésbé vagy

alig hatott; szellemi „összebeszélésről” tehát bizonyosan nem lehet szó, ha véleményük netán egyezni találna.

A „polgári foglalkozást űző vidéki nemesek”-ről – Krúdy édesatyja is az volt – Szekfű így ír: „E sajnos eléggé kisszámú réteg egész a század végéig szinte egyedül hordozza a magyar kultúra terhét, egyedül olvassa Akadémiánk olvasható könyveit, minő a könyvkiadóvállalat vörös-zöld-barna sorozata, melynek kötetei e családokban hiánytalanul megtalálhatók...” (257.)

Ugyanerről Krúdy: „Atyám ilyenkor olvasta zöld vászonkötéses akadémiai könyveit, amelyeket egy nagy üvegszekrényben tartogatott. Előfizetője volt az akadémiai kiadványoknak, Carlyle, Macaulay, Curtis, Renan és mások nézegettek rám aranynyomásban az üvegszekrényből...” (*Gordonkázás*, 1978, 48.) – „A könyvespolcokon pirosba és aranyba kötve Kisfaludy regéi foglaltak helyet...” (88.)

Szekfűnek a liberális sajtóról megfogalmazott lesújtó véleményét ugyancsak rossz néven vette a hírlapirodalom; lehet, hogy évtizedek távlatából árnyaltabban nézhető ez a kérdés, mégis milyen érdekes, hogy Szekfű és Krúdy nézete megint csak pontosan egyezik:

Szekfű: „Lelki műveletlenségben, utcai betyárságban ellenzéki és kormánylapok kölcsönösen felülmúlják egymást... Politika, központosítás, hírlapirodalom, ezek a kor lelki életének satnya motorjai.” (264.)

Krúdy: „A közéleti és társadalmi svindli, amely Tisza Kálmán kormányzása alatt és után már nem is volt valami nagyon szégyenletes foglalkozás: kikezdi a sajtó puritán munkatársait...” (185.)